

Nederlandsche Dierkundige Vereeniging

---

VERSLAG

DER

VERGADERING VAN 1 DECEMBER 1889

## GEWONE HUISHOUDELIJKE VERGADERING.

Leiden. Hotel *Lion d'or*. 1 December 1889. 's Voormiddags 10 uur.

Aanwezig de HH. Hubrecht (Voorzitter), A. A. van Bemmelen, Horst, Bottemanne, Everts, Reuvsen, J. F. van Bemmelen, Jentink, Weber, van Lidth de Jeude, Schröder van der Kolk, Büttikofer en Hoek.

De Voorzitter verwelkomt de aanwezigen en brengt het volgende Verslag uit over den toestand der Vereeniging gedurende het jaar 1888|89.

Wederom, M.H., ligt een Vereenigingsjaar achter ons; wederom wordt door de regelen onzer Statuten uw Voorzitter geroepen om een terugblik te werpen op de voornaamste gebeurtenissen waardoor zich die afgelopen jaarkring voor onze Vereeniging gekenmerkt heeft.

En waar die taak thans voor de eerste maal door mij staat vervuld te worden, mag ik met bijzondere voldoening constateeren, dat het jaar dat achter ons ligt een jaar van bloei en voorspoed geweest is, een jaar waarin een opgewekt leven in onze Vereeniging geheerscht heeft en waarin belangrijke gebeurtenissen plaats vonden, andere werden voorbereid.

Den bloei der Vereeniging leid ik niet alleen af uit het feit, dat ons ledental, zooals ik u zoo dadelijk in bijzonderheden vermelden zal, eenigszins toenam, maar veelmeer daaruit, dat onze vergaderingen zich in een trouw, vele zelfs in een ongewoon groot bezoek verheugen mochten.

Onze wintervergadering van 1888 te Utrecht was daarvan het eerste bewijs, onze zomervergadering in Juli te Hilversum gehouden, was drukker bezocht, dan zelfs de oudste leden zich van eenige vorige zomervergadering herinnerden.

Ook de avondvergaderingen te Amsterdam, van diegenen onzer, die, zoo onze Vereeniging aan lichaams oefeningen gewijd ware, de »werkende» leden zouden genoemd worden, zagen een toenemend aantal belangstellenden in de gastvrije ruimten van het Zoötomisch Instituut der Amsterdamsche Universiteit bijeen.

De wisselingen, die dit jaar in het personeel waaruit onze Vereeniging bestaat zijn voorgevallen, zijn de volgende:

De dood ontrukte ons van de begunstigers: den Heer Joost van Volenhoven.

Van de leden: de Heeren D. Bolier, C. L. de Meulemeester en Dr. W. J. Vigelius.

Zonder reden op te geven bedankten voor het lidmaatschap: de Hee-

ren Dr. H. van Cappelle en Dr. J. C. de Man en Mejufvrouw Cato Manden, de Heeren W. H. J. van Nooten, P. A. van Rees, Dr. A. J. van Rossum en L. P. Zocher.

Wij verloren dus één begunstiger en tien leden.

Tot het lidmaatschap traden veertien nieuwe leden toe en wel de Heeren J. M. Croockewit, Utrecht, O. Baron Groeninx van Zoelen, 's Hage, H. W. Heinsius, Amsterdam, J. C. Koningsberger, Utrecht, Dr. G. A. F. Molengraaff, Amsterdam, Dr. J. F. A. Mellink, Leiden, C. J. B. Mijnsen, Amsterdam, Leo W. F. Oudenhoven, Helder, T. A. O. de Ridder, Katwijk, Mejufvrouw L. Schilthuis, Utrecht en de Heeren J. L. C. Schröder van der Kolk, Leiden, J. H. Vernhout, Utrecht, Prof. E. Rosenberg, Utrecht en Prof. H. Treub, Leiden.

Onze corresponderende leden vermeerderden ingevolge een votum uwer vergadering met drie. Z. D. H. de erfprins — thans de regerende vorst — van Monaco, de heer A. Dollfus te Parijs en Dr. F. Heincke te Oldenburg. Al deze heeren hebben die benoeming met dankbetuiging aangenomen.

Het ledental bedraagt dus nu: 8 begunstigers, 3 eereleden, 15 corresponderende en 113 gewone leden.

Van het Bestuur onzer Vereeniging waren ten vorigen jare twee leden aan de beurt van aftreding, de voorzitter en de penningmeester. Beiden werden herkozen, maar de eerste, die reeds vooraf zijn wensch om den hamer neder te leggen had kenbaar gemaakt, was ook door dit onmiskenbaar bewijs van vertrouwen niet van zijn voornemen af te brengen en bleef bij zijn besluit. Bij de daarop gevolgde nieuwe stemming hebt gij mij tot zijnen plaatsvervanger aangewezen; waar ik dit onder de fata te vermelden heb, kan ik niet nalaten nogmaals met nadruk er op te wijzen, hoeveel onze Vereeniging verschuldigd is aan haren vorigen, tevens haren eersten president, die van hare oprichting in 1872 af, zestien jaren lang met hare leiding belast was. Steeds heeft hij met energie en toewijding hare belangen behartigd. Rotterdam was de bakermat onzer Vereeniging en uit Rotterdam is door zijn toedoen onzer Vereeniging steeds krachtige steun toegevloeid.

Dat hij in zijn wensch om af te treden volhard heeft, op een tijdstip, waarop onze Vereeniging een tijdperk van nieuwen bloei intrad, mag voor hem het afscheid van den voorzitterstoel vergemakkelijkt hebben: voor ons is het een nieuw bewijs hoe in zijne verhouding tot onze Vereeniging persoonlijke motieven nooit gemengd zijn geweest. Wij verheugen ons, dat wij hem niet als bestuurslid verloren hebben, dank zij uw votum, dat hem ten vorigen jare als vice-voorzitter aangewezen heeft.

De toestand onzer financiën geeft reden tot bevrediging.

Het batig saldo onzer vorige rekening bedroeg f 627.56<sup>5</sup>; dat van de rekening waarover zoo straks door de Commissie *ad hoc* verslag zal worden uitgebracht f 618.00. Van onze blijvende bronnen van inkomst verdient er geen meer bijzonder uw aandacht dan de post contributies van leden. Dit moet de spil zijn waarom de financiën onzer Vereeniging draaien. En ieder uwer zij het dringend aanbevolen tot de hechtheid daarvan het zijne bij te dragen door in eigen kring bij voortdurend bedacht te zijn op het winnen van nieuwe leden.

Schenkingen werden ons dit jaar slechts in den vorm van afgeloste

en uitgelote aandeelen in de rentelooze leening van 1876 waarvan er door den Heer Everts en de erven van wijlen ons medelid H. Kerbert een tweetal, ieder ten bedrage van f 10.— aan de Vereeniging werden afgestaan.

Op nieuw mochten wij er ons in verheugen, dat het Regeeringssubsidie van f 1500.—, hetwelk wij in het voorgaande jaar genoten ook voor dit jaar werd toegestaan. Wij vleien er ons mede ook in volgende jaren op gelijk bedrag te mogen blijven rekenen en stellen ons voor, zooals ook reeds vroeger werd aangeduid, door dat verhoogde subsidie aan de leden, die zich met onderzoek aan de kust willen bezighouden, vooral ook voor zoover zij kweekelingen zijn der instellingen voor Hooger Onderwijs, het verblijf te Nieuwediep financieel te vergemakkelijken.

Uit den oproepingsbrief voor deze vergadering hebt gij kunnen zien dat de staat der geldmiddelen van het Zoölogisch Station een afzonderlijk punt op de agenda uitmaakt. Sedert het legaat van de Sande Lacoste in de kas onzer Vereeniging vloede, edoch onder beding dat het voor de stichting van een blijvend Zoölogisch Station zou worden dienstbaar gemaakt, is er zonder twijfel aanleiding om de rekening van het Zoölogisch Station een zelfstandige plaats onder de verantwoording onzer geldmiddelen te gunnen. Die aanleiding wordt door de historische traditie te dezer zake nog zeer versterkt, wanneer wij bedenken, dat van 1876 af het Zoölogisch Station steeds zelfstandig door eene commissie beheerd werd, die tevens de geldmiddelen afzonderlijk verantwoordde.

Wij wenschen ook in het vervolg op denzelfden weg te blijven voortgaan.

En zoo kom ik als van zelf tot de bespreking van de inrichting, die sedert welhaast vijftien jaren het lievelingskind onzer Vereeniging geweest is. Het Zoölogisch Station mag op het jaar 1889 voorzeker dankbaar terugzien, en het was op onze vorige wintervergadering, te Utrecht gehouden, dat door U, M. H., krachtig werd medegewerkt, om voor die inrichting eene periode van nieuwen bloei te openen.

Op die vergadering werd door het Bestuur een voorstel ter tafel gebracht, dat voor de toekomst en van onze Vereeniging en van het Station hoogst gewichtig mag genoemd worden en dat met acclamatie door alle aanwezigen werd begroet en aangenomen. Het was het U bekende voorstel tot het aangaan eener leening van f 10000 ten laste onzer Vereeniging, rentende  $2\frac{1}{2}\%$  en aflosbaar bij uitloting in veertig jaren. Dat bedrag zou gevoegd worden bij de f 5000 van het legaat van de Sande Lacoste reeds in vorige jaarverslagen dankbaar vermeld, en zoo zou in 1889 werkelijk een begin kunnen gemaakt worden met de vestiging van een definitief steenen gebouw, dat als Nederlandsch Zoölogisch Station de plaats zou innemen, die tot nu toe op veel bescheidener schaal door onze houten inrichting vervuld was.

Het zal U nog versch in het geheugen liggen, hoe op die vergadering van 25 November 1888 de aanwezige leden zich niet tot dit votum beperkten, maar hoe reeds dadelijk de leening voor een belangrijk deel onder de aanwezigen geplaatst werd. Het bestuur mocht de voldoening smaken, dat de zorgvuldig uitgewerkte plannen, die door zijn medelid Dr. Hoek ter tafel gebracht en toegelicht werden en die vergezeld waren van een uitvoerige financieele raming, zoozeer het vertrouwen in de toekomst onzer Vereeniging wekten, dat op den avond van dien dag voor een bedrag van bijna vijf duizend gulden aan de voorgestelde leening was deelgenomen. Voorwaar een bemoedigend resultaat voor de

leijufvrouw Cato Man-Rees, Dr. A. J. van

eden toe en wel de van Zoelen, 's Hage, Utrecht, Dr. G. A. F. iden, C. J. B. Mijns-r, T. A. O. de Rid-de Heeren J. L. C. t, Utrecht, Prof. E.

gevolge een votum — thans de regee-te Parijs en Dr. F. enoeming met dank-

3 eereleden, 15 cor-

igen jare twee leden penningmeester. Beioraf zijn wensch om i, was ook door dit n voornemen af te p gevolgde nieuwe angewezen; waar ik ulaten nogmaals met verschuldigd is aan van hare oprichting ist was. Steeds heeft igd. Rotterdam was is door zijn toedoen

l heeft, op een tijd-euwen bloei intrad, vergemakkelijkt heb-zijne verhouding tot engd zijn geweest. id verloren hebben, ice-voorzitter aange-

liging. 27.56<sup>5</sup>; dat van de ad hoc verslag zal ronnen van inkomst de post contributies onzer Vereeniging en tot de hechtheid bij voortdoring be-

vorm van afgeloste

commissie die werd aangewezen om de verdere bijzonderheden der leening te regelen, waartoe nevens het Bestuur werden uitgenoodigd de HH. Everwijn, ten Houten, de Leeuw en Jhr. Dr. Ed. Everts.

Die Commissie is in de maanden December 1888 — Februari 1889 meermalen bijeen geweest en mocht zich verheugen binnen weinige weken niet alleen het geheele bedrag van *f* 10000 volteekend te zien, maar bovendien aan giften en schenkingen een bedrag van ruim *f* 2000 in de kas der Vereeniging te zien vloeien, die met name voor het te stichten gebouw bestemd waren. Voorwaar een uitkomst die boven verwachting was, wanneer wij bedenken dat dit laatste bedrag nog ruim *f* 700 hooger is, dan wat wij voor veertien jaren als renteloos voorschot voor de stichting van ons houten gebouw verkrijgen mochten! Achter het verslag dezer vergadering zult gij de namen der vrijgevege schenkers vermeld vinden, hier past een hartelijk woord van dank zowel aan hen, als aan degenen, die onze leening door hunne deelneming hebben doen slagen.

Het bijeengebrachte bedrag, dat onze raming voor het te stichten gebouw met nog *f* 1200 overschreed, veroorloofde ons thans voorbereidende stappen te doen om tot de aanbesteding over te gaan. Alvorens dit kon plaats vinden moest echter een plek gevonden worden, waarop het gebouw zou kunnen worden gevestigd en wel een plek die niet door aankoop zou behoeven te worden verkregen.

Reeds hadden vroegere besprekingen, in 1881 met den toenmaligen Minister van Waterstaat gevoerd, ons het uitzicht gegeven dat van Rijksweg te Nieuwediep een plek grond ter onzer beschikking zou worden gesteld en wij ontleenden aan die ervaring de hoop, dat ook thans van de zijde van de Regeering met betrekking tot dat punt op medewerking zou mogen worden gerekend.

Die hoop werd niet beschaamd en na onderhandelingen met de Ministers van Waterstaat, Handel en Nijverheid en van Financien, die ik hier niet in bijzonderheden zal wedergeven, werd de heer Gordon, Ontvanger der Registratie en Domeinen te den Helder door de Regeering gemachtigd met onze Vereeniging een contract te sluiten, waarbij haar voor den tijd van 50 jaren een stuk gronds van 1247 □ M. aan de havendijk te Nieuwediep in erfpacht werd afgestaan tegen eene jaarlijksche recognitie van *f* 1.— Dit contract kwam in Mei 1889 tot stand en werd namens U door Uwen voorzitter en secretaris onteekend.

Intusschen had onze ijverige 1<sup>e</sup> secretaris, ook nog in andere richting maatregelen voorbereid, die tot bespoediging van den bouw zouden kunnen leiden, zoodra zekerheid omtrent den bouwgrond zou verkregen zijn en was hij, in overleg met onzen Leidschen architect den heer W. Kok, met het opmaken van bestek en voorwaarden voor de aanbesteding begonnen en wel op den grondslag van de schetsplannen, die in onze vorige wintervergadering voor U allen ter bezichtiging hebben gelegen.

Zoo kon dan op 18 April 1889 tot de aanbesteding worden overgegaan. Dit geschiedde in de lokalen van het hotel de Burg te Nieuwediep in tegenwoordigheid van den secretaris Dr. Hoek, en de uitkomst was, dat bij eene raming van *f* 16.800 de Heer Schuitemaker te Dordrecht als minste inschrijver voor een bedrag van *f* 16.600 aanneemer werd van den bouw van het Zoölogisch Station der Nederlandsche Dierkundige Vereeniging.

En zoo werd dan in Mei 1889 met het leggen der fundamenteen en

spoedig daarop met het bouwen begonnen. Het geluk heeft ons uitermate gediend, dat juist de maanden Mei tot Juli 1889 zoo ongewoon droog en helder geweest zijn. Het metselwerk kwam daardoor onder de allergunstigste condities tot stand en toen Augustus veel hemelwater begon aan te voeren, was ons gebouw reeds onder den kap en waren onze spouwmuren tegen onwelkome inwendige bevochtiging beschut.

Het toezicht tijdens den bouw werd uitgeoefend door onzen reeds genoemden architect-adviseur den heer Kok, het dagelijksch toezicht door den heer Haringx, opzichter van 's Rijks Waterstaat te den Helder, wien daartoe door den heer Kempees, ingenieur te Alkmaar, bereidwillig verlof was gegeven.

Met dankbaarheid herdenken wij dit alles waar thans ons gebouw, zooals ik mij ook onlangs persoonlijk heb kunnen overtuigen, als een afgewerkt geheel voor ons staat, en met zijne breede voorzijde naar de Nieuwedieper haven gekeerd een goed figuur maakt.

Een kleine houten loods, die men aan de achterzijde gewaar wordt is meer dan een bergplaats van glaswerk en instrumenten: het is het ons door lang gebruik dierbaar geworden houten stations-gebouwtje, dat nu als afgestroopte pophuid in de onmiddellijke nabijheid van de ontplooiden imago nog van den vroegeren larventoestand getuigenis aflegt. Moge de imago inderdaad tot vruchtdragende werkzaamheid gedurende lange jaren geroepen zijn!

Het inwendige van het gebouw nadert ook zijn voorloopige voltooiing. Ik zal daarop niet vooruitloopen, omdat gij U op onze zomervergadering van 1890 met eigen oogen zult kunnen overtuigen van de bijzonderheden der inrichting. Laat ik alleen zeggen, dat waar wij er thans reeds in geslaagd zijn in onze benedenverdieping een tweetal lokalen aan het departement van Waterstaat te verhuren en waar de bovenverdieping een zeer betrouwbaar huurder gevonden heeft in den adviseur voor visscherijzaken — voor wien overigens onze eerste secretaris-bibliothecaris bereid is persoonlijk borg te blijven — wij op het afgelopen jaar, uit een speculatief oogpunt, met welgevallen mogen terugzien.

Heeft onze vereeniging door die verhuring al niet het volledige, vrije gebruik van het geheel, hare ruime bibliotheekzaal en het dubbele laboratorium, dat beneden van 1 Januari tot 31 December voor hare leden beschikbaar is, mag eene zóó groote verbetering heeten, dat wij inderdaad zeggen mogen met de stichting van dit gebouw een nieuwe era in ons vereenigingsleven te zijn ingetreden.

En waar wij zooeven van den adviseur voor visscherijzaken gesproken hebben als huurder van de bovenwoning, daar past het ons te bedenken, dat ook de directeur van het Zoölogisch Station, hij die namens onze vereeniging dat station leidt en beheert, daar huist en dus blijvend met ons gebouw in het nauwste verkeer staat.

Het is eene moeilijke vraag om uit te maken wie van beiden de hoofdbewoner zal zijn van onze bovenwoning. Volgde ik mijne neigingen dan noemde ik in de eerste plaats den directeur van het Station. Maar dit zou onze vereeniging in de beschamende positie brengen, dat zij van hem die geheel belangeloos het beheer over hare roerende en onroerende have voert, ten overvloede nog huurpenningen vorderen zou.

Wij allen weten hoe de benoeming van Dr. Hoek — die al zoo lange jaren de ziel van onze Vereeniging en van ons Station geweest is —

tot adviseur in visscherijzaken, met de stichting van een zoölogisch station reeds sedert jaren in een samengesteld wisselverband staat Thans mogen wij het niet verzwijgen hoezeer het ons verheugt, dat daaruit een toestand is ontstaan, die hem nog meer dan vroeger in de gelegenheid zal stellen en aan onze vereeniging en aan den staat en aan de wetenschap belangrijke diensten te bewijzen. In Mei des volgenden jaars stelt hij zich voor de woning te betrekken; voor de eerstvolgende zomercampagne zullen dus ook de laboratoria te Nieuwediep en de verdere hulpmiddelen voor onderzoek, die onze inrichting hoopt te bieden, voor allen ter beschikking staan, die daarvan wenschen gebruik te maken.

Thans nog een enkel woord over de lotgevallen, die in 't afgelopen jaar onze houten inrichting wedervoer. Reeds vroeg in het voorjaar werd zij van Enkhuizen naar het Nieuwediep getransporteerd, om daar in de onmiddellijke nabijheid van de plek waar haar steenen opvolgster zou verrijzen te worden opgeslagen. In een druk bezoek heeft zij zich niet mogen verheugen. Wel was Dr. Hoek herhaaldelijk in den loop van den zomer voor eenige dagen te Nieuwediep, maar behalve de heeren Heinsius en J. M. Croockewit, die er in Juli en Augustus eenigen tijd gewerkt hebben en Dr. J. F. van Bemmelen, die medio Augustus te Nieuwediep aankwam, om zich eveneens met bepaalde onderzoekingen bezig te houden, vond het Station geen belangstelling. Laat ons hopen dat daarvan ten deele de verklaring te vinden is in den wensch om op de voltooiing van het nieuwe gebouw te wachten, dat zooveel meer waarborgen geeft voor vruchtdragend onderzoek.

Trouwens ook om andere redenen was in den afgelopen zomer het bezoek van ons houten Station door onoverkomelijke hinderpalen bemoeilijkt. Was de schuldenlast, die op het gebouwtje drukte, telken jare verminderd en dit jaar geheel opgeheven, het scheen alsof een andere druk daarvan de plaats heeft willen innemen. Immers op 20 Aug. 1889 was de winddruk dermate toegenomen, dat de inrichting daartegen geen weerstand kon bieden en . . . van haar dak beroofd werd, zoodat de nauwelijks aangevangen werkzaamheden van Dr. van Bemmelen tot een ongewenscht einde kwamen. Behalve eenig verlies aan glaswerk en chemicalien is de daardoor veroorzaakte schade gelukkig vrij beperkt gebleven en dit ongeval zou ons kunnen troosten over het zoo straks besproken beperkte bezoek. Ware het geschied terwijl aan verschillende werktafels met kostbare instrumenten belangrijke onderzoekingen gedaan werden, dan zouden wij, zooal geen menschenlevens, dan toch veel meer te betreuren hebben dan thans het geval is. Trouwens ook deze keerzijde heeft hare medaille en de wetenschap, dat ons steenen station tegen weer en wind ten volle bestand is, deed ons het ongeval zoo al niet met leedvermaak, althans met wijsgeerige berusting dragen.

Na de catastrophe, werd het gebouwtje deugdelijk gerepareerd, met eene gemetselde fundeering en een zinken dak voorzien en vormt thans zooals ik reeds zoo straks vermeldde, een zeer gewaardeerd aanhangsel van het blijvende Instituut en zal als aquariumlokaal, als werkplaats voor grootere dissecties enz. ongetwijfeld nog menig jaar goede diensten kunnen bewijzen.

Gij weet, dat het ons voornemen is bibliotheek en collectie onzer Vereeniging is ons definitief gebouw een blijvende plaats te geven, ter-

een zoölogisch sta-  
rband staat Thans  
heugt, dat daaruit  
ger in de gelegen-  
n staat en aan de  
lei des volgenden  
r de eerstvolgende  
Nieuwediep en de  
ting hoopt te bie-  
nschen gebruik te

ie in 't afgeloopen  
g in het voorjaar  
porteed, om daar  
steen opvolgster  
zoek heeft zij zich  
delijk in den loop  
maar behalve de  
en Augustus eeni-  
die medio Augus-  
bepaalde onderzoe-  
gstelling. Laat ons  
is in den wensch  
hten, dat zooveel

elooopen zomer het  
e hinderpalen be-  
drukte, telken jare  
alsof een andere  
op 20 Aug. 1889  
ng daartegen geen  
rd, zoodat de nau-  
bemmelen tot een  
aan glaswerk en  
kkig vrij beperkt  
ver het zoo straks  
aan verschillende  
derzoekingen ge-  
levens, dan toch  
val is. Trouwens  
ap, dat ons stee-  
is, deed ons het  
wijsgeerige berus-

gerepareerd, met  
en vormt thans  
deerd aanhangsel  
l, als werkplaats  
ar goede diensten

en collectie onzer  
s te geven, ter-

wijl wij tot nu toe daarvoor hulplokale te Leiden in huur hadden. Reeds worden kasten in de ruime vestibule voor de laatste gereed gemaakt, terwijl het flinke bibliotheekvertrek door onze steeds in omvang toenemende boekerij een huiselijk en tot studie uitlokkend aanzien zal verkrijgen.

Over bibliotheek en collectie zij het mij vergund hier in te lasseten wat mij door den bibliothecaris en den conservator onzer Vereeniging dienaangaande gemeld werd.

De bibliothecaris schrijft, dat, ofschoon betrekkelijk weinige boeken werden aangekocht, de bibliotheek der Vereeniging in het afgeloopen jaar toch op verblijvende wijze vooruit ging. Vele leden, corresponderende zoowel als gewone, zonden overdrukken van zoölogische geschriften door hen gepubliceerd en uit nagenoeg alle landen stroomden ons de tijdschriften toe, die wij in ruil voor het onze ontvingen. Een bijzondere en dankbare vermelding verdient het feit, dat het Museum of Comparative Zoology te Cambridge in Amerika de toch reeds kostbare reeks van door haar uitgegeven werken, die de directie ons allengs had toegezonden, met die deelen en stukken aanvulde, die vóór de ruil werd aangegaan, waren verschenen. Zoowel het *Bulletin* van genoemd Museum als de door hetzelfde uitgegeven *Memoirs* (oorspronkelijk *Illustrated Catalogue*) zijn nu volledig in onze bibliotheek aanwezig. Een kostbaar boekgeschenk ontving onze Vereeniging uit de nalatenschap van ons zoo droevig ontvallen medelid Dr. Vigelius. Mevrouw de Weduwe V. geboren Fentenaar van Vlissingen zond ons een kistje boeken, van welke vooral verschillende leerboeken — zooals van Huxley, Wiedersheim, Hertwig, Foster en Balfour, Kölliker, Hoffmann, Claus — en verschillende stukken van het Zoologische Jahresbericht (1880—86) als aangewezen zijn om leemten in de bibliotheek onzer Vereeniging, straks van die van ons Station, aan te vullen. Wij herhalen hier den dank, die reeds schriftelijk aan de geeerde schenkster werd betuigd.

De conservator bericht mij, dat onze verzameling nauwelijks een onderkomen gevonden had in het kleine vertrek achter de bibliotheek, toen zij nog vóór het einde van het jaar ook van daar weer moest verhuizen, wijl het huis verkocht en afgebroken werd. De Hr. Hoek was toen zoo bereidwillig haar in zijn werkvertrek, aan de overzijde der straat gelegen, zoolang op te nemen, totdat zij weldra, naar wij hopen, in het vaste zoölogisch station eene blijvende plaats krijgen zal. De collectie bevindt zich in goeden staat, hoewel met het oog op haar aanstaande nieuwe verblijf, in den laatsten tijd alleen het hoog noodige aan haar onderhoud besteed werd. De Crustacea Edriophthalmata, dank zij de zorgen der HH. Dollfus en Hoek thans allen bestemd, werden gecatalogiseerd; het aantal voorhanden soorten bedraagt thans zestig. Als aanwinsten der verzameling mogen vermeld worden: van den heer Bottemanne een gedroogd exemplaar van *Solaster papposus*, op de Wester Schelde verzameld; van den heer A. A. van Bemmelen een *Gordius aquaticus* en een *Ascaris* uit *Simia satyrus*, van den heer S. Nieuwenhuizen eenige Entozoa uit *Lanius collurio*, waarschijnlijk *Fi-laria nodulosa*, van den heer C. J. van Putten een *Gordius aquaticus*.

Omtrent ons Tijdschrift valt mede te deelen, dat door het verschijnen van Afl. 3 (Juni) en Afl. 4 (vóór weinige dagen) het tweede deel van de Nieuwe Serie gereed kwam. Het deel maakt, nu de Verslagen

met kleine letter, met minder spatie en in verkorten vorm werden opgenomen, een veel flinker vertoon, dan tot nu toe het geval was: hadden wij vroeger in sommige deelen nagenoeg evenveel vellen aan de Verhandelingen als zulke aan de Verslagen gewijd, thans treffen wij er slechts 78 bladz. Verslagen op 290 bladz. Verhandelingen in aan. Die 78 bladz. bevelzen de Verslagen van 17 vergaderingen. Dit is het eerste deel, dat de Vereeniging geheel zonder financieele steun heeft uitgegeven en dit leidt er mij toe die uitgave in uw bijzonderen steun aan te bevelen: zonder tijdschrift — geen betrekkingen met andere genootschappen, we missen dan bovendien een orgaan, dat een levend archief mag genoemd worden van hetgeen in en door onze Vereeniging tot stand komt. Daarom moet het U, M. H., ernst zijn dat orgaan te willen steunen — al ware het voorloopig eenvoudig door er op in te teekenen. Eén deel in twee jaar! De redactie van het Tijdschrift leed een gevoelig verlies door het reeds vermelde overlijden van Dr. W. J. Vigelius; aan zijne nagedachtenis werd door Dr. Hoek in het orgaan onzer Vereeniging een woord van hulde gebracht, waarmede wij allen van harte hebben ingestemd.

Ik mag mijne opsomming van hetgeen de afgelopen jaarkring ons opleverde niet sluiten, zonder nog te wijzen op een feit, dat ons in nadere betrekking tot onze zuster Vereeniging bracht, die de insectenwereld tot haar arbeidsveld gekozen heeft. Reeds in de verslagen onzer zomervergadering vindt gij vermeld, hoe eene uitnoodiging van het bestuur van het internationale zoölogische congres om op hare vergaderingen van Augustus 1889 de zoölogische nomenclatuur en hare wetten ter sprake te brengen in den boezem der Entomologische Vereeniging weerklink had gevonden. Bepaald geformuleerde wenschen werden in die vereeniging vastgesteld en daarna ook ons toegezonden. Zij werden in onze zomervergadering in discussie gebracht en ten slotte is daaruit en uit de verdere onderhandelingen met het bestuur der Ned. Entom. Vereeniging een gemeenschappelijk schrijven aan het bestuur van het Parijsche Congres voortgevloeid. Enkelen onzer hebben verschillende vergaderingen van dat Congres bijgewoond. Wel is daar de nomenclatuur ter sprake gekomen, echter eerst op de laatste dagen, en de discussies over dit moeilijke onderwerp hebben spoedig zoodanigen omvang aangenomen, dat men ze heeft moeten verdagen tot het eerstvolgende Congres.

Mocht alzoo het gemeenschappelijk optreden van de beide Nederlandschen Vereenigingen die der dierkundige wetenschap dienen nog niet tot een bepaalde uitkomst hebben geleid, het feit dat de vriendschappelijke verhouding, die er tusschen onze beide vereenigingen bestaat hier weder duidelijk in het licht is getreden, mag niettemin met een waardeerend woord herdacht worden.

Hoewel het in zekeren zin buiten den engeren kring van ons vereenigingsleven ligt, wil ik U ten slotte in het geheugen roepen, hoe een lid van ons bestuur in het afgelopen jaar van eene wetenschappelijke reis naar den Indischen Archipel in goeden welstand huiswaarts keerde, beladen met een rijken buit van dieren des velds en der wateren. Reeds mochten wij vernemen, dat de wetenschappelijke bewerking daarvan met rassche schreden voorwaarts schrijdt en ik mag niet twijfelen, of ook in onze vergaderingen zal daarvan een en ander ter sprake komen.

En zoo heb ik voor ditmaal mijn taak afgewezen en richten wij, na dezen blik op het verleden, recht hoopvol het oog op de toekomst.

Na dit verslag, dat met acclamatie wordt begroet, te hebben uitgebracht, stelt de voorzitter voor een kleine afwijking te maken van de door den oproepingsbrief aangegeven dagorde en allereerst over te gaan tot de benoeming van een directeur van het station der vereeniging. Had de heer Hoek zich op de vorige vergadering bereid verklaard zich voorloopig met het beheer van de aan het station behoorende gelden en goederen te willen belasten, zoo stelt de voorzitter thans voor hem definitief te benoemen tot directeur van het station der vereeniging. Dit voorstel wordt met applaus aangenomen; de heer Hoek verklaart zich gaarne bereid die benoeming te aanvaarden.

Hierna brengt de commissie, die zich belast heeft met het nazien der rekening en verantwoording van den penningmeester der vereeniging, welke commissie bestaat uit de HH. van Lidth de Jeude en Büttikofer, bij monde van den eerste verslag uit over het gevoerde beheer.

#### Ontvangsten.

|                                                              |                              |
|--------------------------------------------------------------|------------------------------|
| Saldo in kas . . . . .                                       | f 627,56 <sup>5</sup>        |
| Achterstallige contributien (5) . . . . .                    | » 30,—                       |
| 116 leden . . . . .                                          | » 696,—                      |
| 8 donateurs . . . . .                                        | » 95,—                       |
| Verkoop Tijdschrift Suppl. deel II . . . . .                 | » 169,50                     |
| 2 geschonken aandeelen (n <sup>o</sup> . 29 en 44) . . . . . | » 20,—                       |
| Subsidie Suppl. deel II (Minister van Financiën) . . . . .   | » 500,—                      |
| Verkoop obligatien E. H. 2 stuks . . . . .                   | » 2040,—                     |
| » » E. H. 3 » . . . . .                                      | » 3030,—                     |
| Rente van 5 Oblig. » . . . . .                               | » 200,40                     |
| Rente kasgeld . . . . .                                      | » 20,25                      |
|                                                              | <hr/> f 7428,71 <sup>5</sup> |

#### Uitgaven.

|                                                                                    |                              |
|------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------|
| Lokaalhuur Bibliotheek . . . . .                                                   | f 99,—                       |
| Advertentie uitloting . . . . .                                                    | » 5,50                       |
| Brill drukwerk . . . . .                                                           | » 35,35                      |
| Brill op rekening Suppl. deel II betaald . . . . .                                 | » 750,—                      |
| Abonnement Centraalbureau . . . . .                                                | » 20,—                       |
| Bibliotheek onkosten . . . . .                                                     | » 191,91 <sup>5</sup>        |
| Collectie » . . . . .                                                              | » 13,80                      |
| Verschotten Bestuur . . . . .                                                      | » 144,77 <sup>5</sup>        |
| Uitgelote aandeelen (N <sup>o</sup> . 7, 21, 24, 29, 35, 44, 47, 51, 108). . . . . | » 90,—                       |
| Zoological Record . . . . .                                                        | » 12,10                      |
| Aan Dr. Hoek voor Zoöl. Station . . . . .                                          | » 5131,50                    |
| » » rente legaat 1887 1889. . . . .                                                | » 305,52 <sup>5</sup>        |
| Onkosten verkoop obligatien E. H. . . . .                                          | » 11,25                      |
|                                                                                    | <hr/> f 6810,71 <sup>5</sup> |

*Balans.*

|                                         |                        |
|-----------------------------------------|------------------------|
| De ontvangsten hebben bedragen. . . . . | f 7428,71 <sup>5</sup> |
| De uitgaven hebben bedragen. . . . .    | » 6810,71 <sup>5</sup> |
| Batig saldo . . . . .                   | f 618,—                |

Overeenkomstig het voorstel der commissie wordt de rekening en verantwoording goedgekeurd en de dank der Vergadering gebracht aan den penningmeester zoowel als aan de commissie, die zich met het nazien der boekhouding belastte.

De volgende begrooting voor het jaar 1889/90 wordt aan het oordeel der Vergadering onderworpen en zonder discussie vastgesteld.

*Inkomsten.*

|                                                                  |            |
|------------------------------------------------------------------|------------|
| Batig Saldo Anno Prec. . . . .                                   | f 618,—    |
| Batig Saldo Anno Prec. Zoölogisch Station . . . . .              | » 6278,40  |
| Contributie 113 leden à f 6 . . . . .                            | » 678,—    |
| Contributie 6 begunstigers à f 10 . . . . .                      | » 60,—     |
| Contributie 1 begunstiger à f 25 . . . . .                       | » 25,—     |
| Verkoop Tijdschrift . . . . .                                    | » 265,80   |
| Bijdragen van auteurs in de onkosten der illustratie. . . . .    | » 107,50   |
| 1 Mei—30 September huur bovenwoning Z. S. . . . .                | » 125,—    |
| Jaarlijksche bijdragen voor de exploitatie van het Z. S. . . . . | » 1940,—   |
| Verkoop van Suppl. Deel II (Boekhandel) . . . . .                | » 98,40    |
| Montant . . . . .                                                | f 10196,10 |

*Uitgaven.*

|                                                                           |                        |
|---------------------------------------------------------------------------|------------------------|
| Tijdschrift 2 <sup>de</sup> Serie Deel II: E. J. Brill. . . . .           | f 770,92 <sup>5</sup>  |
| — — — — — P. W. M. Trap . . . . .                                         | » 154,—                |
| — — — — — Roeloffzen en Hübner . . . . .                                  | » 5,15                 |
| — — — — — Suppl. Deel II nog te betalen . . . . .                         | » 201,55               |
| Onkosten bouw en inrichting Zoöl. Station (Resteerend gedeelte) . . . . . | » 6278,40              |
| Exploitatie van het Zoöl. Station gedurende 1890 . . . . .                | » 1694,07 <sup>5</sup> |
| Aflossing 10 aandelen à f 10 . . . . .                                    | » 100,—                |
| Aflossing 1 aandeel à f 250; 2½ % van 10,000 (f 250) . . . . .            | » 500,—                |
| Drukwerken . . . . .                                                      | » 55,—                 |
| Verschotten van bestuursleden . . . . .                                   | » 120,—                |
| Onkosten van vergaderingen (f 10), Advertenties (f 10) . . . . .          | » 20,—                 |
| Abonnement Fauna und Flora Golf von Neapel (over 2 jaar) . . . . .        | » 60,—                 |
| Huur lokaal bibliotheek (1 October '89—30 April '90). . . . .             | » 55,—                 |
| Abonnement Zoological Record (f 12), Dito Bureau Central (f 20) . . . . . | » 32,—                 |
| Onkosten bibliotheek (f 140), dito Collectie (f 10) . . . . .             | » 150,—                |
| Montant . . . . .                                                         | f 10196,10             |

Wat de gelden van het Zoölogisch Station aangaat, zoo deelt de heer Hoek mede, dat hem gedurende het afgelopen jaar f 20167,96 ten dienste hebben gestaan, dat hij daarvan f 13889,56 heeft besteed, zoodat er thans nog f 6278,40 beschikbaar is. Inkomsten en uitgaven waren als volgt:

*Inkomsten.*

|                                                                                              |                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|
| Batig saldo vorig jaar . . . . .                                                             | f 508,06 <sup>5</sup> |
| Regeeringsbijdragen (f 500: '88; f 1500: '89). . . . .                                       | » 2000,—              |
| Leening . . . . .                                                                            | » 10000,—             |
| Legaat v. d. Sande Lacoste . . . . .                                                         | » 5000,—              |
| Met legaat gemaakte rente . . . . .                                                          | » 437,02 <sup>5</sup> |
| Bijdragen voor ééns. . . . .                                                                 | » 2006,—              |
| Jaarlijksche bijdragen . . . . .                                                             | » 145,—               |
| Diverse baten (hieronder drie geschonken aandeelen: N <sup>o</sup> . 35, 47 en 51) . . . . . | » 71,87               |
|                                                                                              | <u>f 20167,96</u>     |

*Uitgaven.*

|                                                                                         |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| Exploitatie (daaronder begrepen transport en opbouwen) van het houten Station . . . . . | f 519,61          |
| Aannemer 7 termijnen . . . . .                                                          | » 11620,—         |
| Architect 3 » . . . . .                                                                 | » 750,—           |
| Opzichter (dagelijksch toezicht) . . . . .                                              | » 150,—           |
| Aankoop aarde voor ophoogen van terrein . . . . .                                       | » 10,—            |
| Verplaatsen, fundeeren, met zink dekken v. h. houten Station . . . . .                  | » 450,—           |
| Drukloon, advertenties, overdracht grond . . . . .                                      | » 206,31          |
| Correspondentie, telegrammen, assurantie . . . . .                                      | » 47,89           |
| Reiskosten Dr. Hoek (als Directeur) . . . . .                                           | » 125,50          |
| » Voorzitter . . . . .                                                                  | » 10,25           |
|                                                                                         | <u>f 13889,56</u> |

De nog beschikbare gelden zullen, nadat er den aannemer zijn drie laatste termijnen, den architect zijn laatste termijn mede uitbetaald en er de kosten van verschillende kleinere buiten het bestek vallende werkzaamheden uit bestreden zullen zijn, ongeveer toereikende zijn, om er de allernoodzakelijkste aankopen (meubels, gasornamenten, gordijnen enz.) mede te bekostigen. Ongetwijfeld zal men den bodem van de kas zien, lang vóór het Station in alle opzichten goed uitgerust zal kunnen heeten; de heer Hoek meent er echter in te zullen slagen het met de beschikbare gelden zoover te sturen, dat er in het Station gewerkt kan worden. De rest moet dan allengs door zuinig beheer op hetgeen jaarlijks ter beschikking der inrichting zal staan, gevonden worden.

Ten dezen opzichte wordt voorts besloten, dat de heer Hoek rekening en verantwoording van het door hem gevoerde beheer in zake den bouw van het vaste Station zal afleggen, zoodra het gebouw zal zijn opgeleverd en dat hij voortaan de administratie van de jaarlijks ter beschikking van het Station staande middelen per burgerlijk jaar dus van 1 Januari—31 December zal voeren.

Nog wordt besloten, dat achter het verslag dezer vergadering gedrukt zullen worden

- De lijst der personen en lichamen, die den bouw van het vaste Station steunden door een bijdrage voor ééns.
- De lijst der personen en lichamen, die een jaarlijksche bijdrage geven voor de exploitatie van het Station.
- De lijst der personen, die aandeelen namen in de leening groot f 10000 voor den bouw van het vaste Station.

. . . f 7428,71<sup>5</sup>  
 . . . » 6810,71<sup>5</sup>  
 . . . f 618,—

rekening en ver-  
gebracht aan den  
met het nazien der

rdt aan het oor-  
vastgesteld.

. f 618,—  
 . » 6278,40  
 . » 678,—  
 . » 60,—  
 . » 25,—  
 . » 265,80  
 . » 107,50  
 . » 125,—  
 . » 1940,—  
 . » 98,40  
 . f 10196,10

. f 770,92<sup>5</sup>  
 . » 154,—  
 . » 5,15  
 . » 201,55

ge-  
 . » 6278,40  
 . » 1694,07<sup>5</sup>  
 . » 100,—  
 . » 500,—  
 . » 55,—  
 . » 120,—  
 . » 20,—  
 ar) » 60,—  
 . » 55,—  
 en-  
 . » 32,—  
 . » 150,—  
 . f 10196,10

t, zoo deelt de  
jaar f 20167,96  
6 heeft besteed,  
ten en uitgaven

Alsnu komt het volgende punt van de agenda aan de orde: het sluiten van een overeenkomst tusschen de vereeniging en den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid in zake de voorwaarden, waaronder het den wetenschappelijken adviseur in visscherijzaken vergund zal worden van het station der vereeniging gebruik te maken. Na een korte historische inleiding, uiteenzettende, hoe de vereeniging zich bij een vroegere gelegenheid bereid heeft verklaard de hulpmiddelen, waarover zij toen beschikte, ten dienste van de zoölogische onderzoekingen van den visscherij-adviseur te stellen en hoe zij zich, toen zij den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid verzocht om kostellozen afstand van grond, verbonden heeft in het nieuw te stichten gebouw op nader te regelen voorwaarden aan den adviseur een werkplaats in te ruimen, onderwerpt de voorzitter het volgende ontwerp van een overeenkomst aan de goedkeuring der vergadering.

De Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid en de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging komen overeen als volgt:

1. De wetenschappelijke adviseur in visscherijzaken is tevens directeur van het zoölogisch station der Nederl. Dierk. Vereeniging.
2. De Nederlandsche Dierkundige Vereeniging plaatst in het station haar boekerij, verzameling van op de Nederlandsche fauna betrekking hebbende dieren en staat het gebruik van deze, en van de aan het station behorende instrumenten, meubelen enz. aan den wetenschappelijken adviseur in visscherijzaken toe.
3. Uit de jaarlijks voor het instellen van onderzoekingen op het gebied van visscherij en vischkweekerij beschikbare gelden wordt aan de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging door het Collegie voor Zeevisscherijen een bedrag van f 300 per jaar voldaan, als huur der twee vertrekken, die meer in het bijzonder de werkplaats zijn van den adviseur.
4. Instrumenten, boeken en andere hulpmiddelen, die door den adviseur voor zijne op de visscherij en vischkweekerij betrekking hebbende onderzoekingen op Rijks kosten worden aangeschaft, blijven de eigendommen van den Staat, doch kunnen met verlof van den adviseur en onder zijne verantwoording ook door andere in het station werkzame personen gebruikt worden.
5. Deze overeenkomst treedt in werking op 1 Januari 1890 en is gedurende 5 jaar van kracht en telkens voor 5 volgende jaren, tenzij een der contractanten minstens drie maanden voor de termijn verstreken is aan den anderen contractant zijn wensch om de overeenkomst te wijzigen kenbaar heeft gemaakt. Eveneens wordt zij herzien, wanneer de adviseur door een ander vervangen wordt.

Dit ontwerp wordt ongewijzigd aangenomen en het bestuur uitgenoodigd het sluiten van een dergelijke overeenkomst aan Z. E. den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid voor te stellen. Het bestuur verkrijgt vrijheid zoo noodig in de overeenkomst punten van ondergeschikten aard te wijzigen, zonder daarvoor de goedkeuring eener leden-vergadering te behoeven.

Hierna geschiedt de verkiezing van een lid in de Commissie van re-

dactie van het Tijdschrift der Vereeniging in de plaats van Dr. Vigeliuss, die overleden is. Uit het door het bestuur voorgedragen tweetal

Dr. J. F. van Bemmelen  
en Dr. J. C. C. Loman

wordt de eerste met meerderheid van stemmen gekozen. Hij verklaart zich bereid die betrekking te bekleeden.

Van het renteloos voorschot ten behoeve van de vestiging van het verplaatsbare Zoölogische Station worden de 10 laatste aandelen betaalbaar gesteld. Het blijken bij opening der briefjes de volgende te zijn, behoorende aan de personen, wier namen achter de nummers resp. geplaatst zijn: N°. 58 en 60 (Prof. J. W. Gunning te Amsterdam), N°. 70 (M. M. Schepman te Rhon), N°. 91 (Dr. J. G. de Man te Middelburg), N°. 98 (Prof. J. van Rees te Amsterdam), N°. 113 (wijlen P. van Leeuwen te Alkmaar), N°. 118 (Dr. G. Zaalberg te Leiden), N°. 123—125 (J. E. Criellaert te Rotterdam).

De voorzitter verzoekt de HH. Reuvs en Schroeder van der Kolk zich aan het eind van het pas ingetreden boekjaar te willen belasten met het nazien der rekening en verantwoording van den penningmeester der vereeniging, en sluit het huishoudelijke gedeelte der vergadering, met de mededeeling, dat het overbrengen van de bibliotheek en de collectie der vereeniging naar het station te Nieuwediep enkele wijzigingen in de wet der vereeniging noodig zullen maken en dat het bestuur dus, zoodra de nieuwe regeling een definitieve geworden zal zijn, daartoe de noodige voorstellen zal doen.

De heer van Lidth de Jeude verkrijgt nog voor de pauze het woord om er bij het bestuur krachtig op aan te dringen, dat het openen van het nieuwe station feestelijk en met eenigen luister gepaard zal gaan. De voorzitter antwoordt hierop, dat dit geheel is in den geest van het bestuur; dat zich reeds in het bestuur een feest-commissie geconstitueerd heeft; dat een feestelijke opening echter met eenige kosten gepaard gaat, die niet met de middelen van de vereeniging of van het station bestreden mogen worden. Dat dus geen besluit kan genomen worden, zoolang het niet gebleken is, of het gelukken zal de voor de feestelijke opening noodige fondsen bijeen te brengen.

Na de pauze komen de volgende sprekers aan het woord.

De Heer **Horst** vertoont een aantal **parasieten** door hem aangetroffen bij een exemplaar van **Orthagoriscus mola**, dat den 10den November l.l. bij Katwijk strandde en naar het Rijks Museum van Natuurlijke Historie werd overgebracht. Hij herinnert er aan hoe reeds P. J. van Beneden er op gewezen heeft, dat deze vischsoort bijzonder rijk aan parasitische dieren is. Buiten op den kop vond Spr. een exemplaar van **Tristoma molae**, dat grijsachtig wit gemarmerd was en in kleur met de huid van de visch nagenoeg overeenstemde, zoodat Blanchard zeker ten onrechte deze soort, als rood heeft afgebeeld en beschreven; waarschijnlijk is het dezelfde soort die reeds door Risso op Maanvisschen in de Middellandsche Zee waargenomen en als **Fr. cephalae** beschreven werd. Op de kieuwen werden 21 exemplaren van **Cecrops Latreillii**

de orde: het slui-  
den Minister van  
aarden, waaronder  
aken vergund zal  
e maken. Na een  
ereeniging zich bij  
alpmiddelen, waar-  
he onderzoeken  
, toen zij den Mi-  
om kosteloozen af-  
tichten gebouw op  
n werkplaats in te  
erp van een over-

n de Nederlandsche

n is tevens direc-  
Dierk. Vereeniging.  
atst in het station  
landsche fauna be-  
ruik van deze, en  
ten, meubelen enz.  
erijzaken toe.  
kingen op het ge-  
bare gelden wordt  
g door het Collegie  
per jaar voldaan,  
het bijzonder de

die door den ad-  
rekerij betrekking  
orden aangeschaft,  
kunnen met ver-  
voording ook door  
ruikt worden.

anuari 1890 en is  
5 volgende jaren,  
maanden voor de  
actant zijn wensch  
ft gemaakt. Even-  
r door een ander

het bestuur uitge-  
aan Z. E. den Mi-  
e stellen. Het be-  
st punten van on-  
goedkeuring eener

Commissie van re-

aangetroffen. De maag herbergde talrijke individus van *Bothriocephalus microcephalus* van verschillende afmetingen; voorts werden in het darmkanaal twee *Distoma*-species, *Dist. nigroflavum* en *Dist. macrocotyle* in onderscheidene exemplaren aangetroffen. De lever was geheel doorweven met een groot aantal scolices van *Tetrarhynchus elongatus* en in de rugspieren werd een scolex van *Tetrarhynchus reptans* gevonden. In het peritoneaalvlies lagen eenige *Filaria* exemplaren ingekapseld. In antwoord op eene vraag van den Heer Weber, of de maag ook nog herkenbaar voedsel bevatte, aangezien er nog steeds onzekerheid bestaat of *Orthagoriscus* zich voedt met wieren of met kwalen, deelt Spr. mede, dat hij alleen een drietal ex. van *Hyperia medusarum* heeft kunnen herkennen, hetgeen zou pleiten voor de juistheid van laatstgenoemde opvatting.

Naar aanleiding van de mededeeling van den Heer Horst vermeldt de Heer **Everts**, dat hij in 1870 een te Katwijk aangespoelde *Orthagoriscus mola* onderzocht en zich meent te herinneren toen een Nematode (in vorm met *Filaria* overeenstemmende) in het gehoororgaan te hebben aangetroffen; naar aanleiding dierzelfde mededeeling zegt de Heer **Weber** dat hij een parasitische Copepode op de kieuwen van *O. aantrof*, die hij meent dat van *Laemargus* niet verschilde; ook vond hij een *Philobotrium* in de ingewanden.

De Heer **Jentink** vertoont een stuk van een half verganen perkoenpaal van den Rotterdamschen Waterweg afkomstig en vraagt de aanwezigen hem in staat te stellen den Heer Ingenieur Welcker omtrent de insecten, die dit stuk hout herbergt, in te lichten. De Heer **Everts** herkent de larven als te behooren tot den kleinen snuitkever *Phloeophagus* (*Codiosoma*) *spadix*; de Heer **Weber** noemt den naam van de zich eveneens op het hout bevindende Duizendpoot: het is een *Blanjulus guttulatus*; verder bevinden zich nog kleine Acarinen op het hout en waarschijnlijk ook exemplaren van larven van den anderen kever, die het op perkoenpalen gemunt heeft en door den Heer Fokker in het Tijdschrift der Entomolog. Vereeniging uitvoerig beschreven is. De Heer **A. A. van Bemmelen** heeft ex. van larven van dezen anderen kever (*Nacerdes melanura*) in een doosje bij zich en is dus in staat die aan de aanwezigen te vertoonen.

De Heer **Hoek** bespreekt de **haring van de Zuiderzee**. Hij wijst op de groote bezwaren, die het tot voor weinige jaren heeft opgeleverd de haringen van verschillende zeeën systematisch van elkander te onderscheiden en de groote verdienste, die Heincke zich heeft verworven door ons een methode aan de hand te doen, die ons eindelijk tot die onderscheiding in staat stelt. Spreker paste nu die methode toe op de Zuiderzeeharing. Zij bestaat voornamelijk daarin, dat men zeer talrijke exemplaren onderzoekt, dat men van elk exemplaar nauwkeurig talrijke maten neemt, dat men die maten bij verschillende visschen onderling vergelijkbaar maakt door ze terug te brengen tot de lengte van het geheele lichaam, dat men eindelijk de nuances van elken maat door een klein aantal karakters weergeeft. Het toepassen van deze methode leidde er spreker toe de Zuiderzeeharing te beschouwen als een haring, die in hoofdzaak met de oostzeavorjaarsharing overeenstemt. Zou echter die overeenstemming werkelijk iets te beteekenen hebben, dan moest geconstateerd worden, dat de Zuiderzeeharing in het voorjaar paaide,

van *Bothriocephalus* werden in het darm-  
n *Dist. macrocotyle*  
er was geheel door-  
*nchus elongatus* en  
*thus reptans* gevon-  
xemplaren ingekap-  
per, of de maag ook  
steeds onzekerheid  
met kwallen, deelt  
*yperia medusarum*  
r de juistheid van

leer Horst vermeldt  
angespoelde *Ortha-*  
en toen een Nema-  
iet gehoororgaan te  
leeling zegt de Heer  
euwen van O. aan-  
ilde; ook vond hij

verganen perkoen-  
en vraagt de aan-  
r Welcker omtrent  
. De Heer **Everts**  
itkever *Phloeopha-*  
den naam van de  
et is een *Blanju-*  
arinen op het hout  
en anderen kever,  
leer Fokker in het  
reven is. De Heer  
dezen anderen ke-  
lus in staat die aan

iderzee. Hij wijst  
n heeft opgeleverd  
n elkander te on-  
h heeft verworven  
s eindelijk tot die  
methode toe op de  
men zeer talrijke  
auwkeurig talrijke  
visschen onderling  
de lengte van het  
elken maat door  
eze methode leidde  
s een haring, die  
temt. Zou echter  
bben, dan moest  
; voorjaar paaide,

dat zij dat deed in brak — zelfs *zeer* brak water en dat de larven, die zich uit de haringeieren ontwikkelden, zich door geringe grootte van de larven van Noordzee-haringen onderscheidde. In al die punten bleek de overeenstemming volkomen te zijn, zooals Spreker in staat is zijn hoorders duidelijk te maken door hen te doen zien, *waar en wan- neer* hij haringkuit en haringlarven verzamelde en door hen in de ge- legenheid te stellen larven en jonge vischjes van de Zuiderzeeharing te vergelijken met dergelijke uit de open Noordzee afkomstig.

Voor de Oostzee is het door de onderzoeken van Heincke vast- gesteld, dat daar behalve de in het voorjaar in het westelijk deel in de brakste bochten zich vermenigvuldigende haring, ook een ware najaars- haring wordt aangetroffen. Aangezien er nu ook in het najaar in de Zuiderzee een haring binnentrekt, gewoonlijk in gering aantal, maar b.v. in het afgelopen jaar '89 in aanzienlijke hoeveelheid, was het denkbaar, ofschoon niet waarschijnlijk, dat zich ook in de Zuiderzee *beide* vormen van haringen zouden vertoonen en dat dus die Zuiderzee- najaars-haring een in najaar of winter in zouter water zich vermeerde- rende visch zou zijn. Spr. was nu in de laatste weken in de gelegen- heid een groot aantal haringen dier laatste categorie te onderzoeken en meent thans in staat te zijn met grootere beslistheid, dan hij in zijn in Augustus '89 hij het Collegie voor Zeevisscherijen ingediend Rapport kon doen, te verklaren, dat die Zuiderzee-najaars-haring niet verschilt van de Zuiderzee-voorjaars-haring; dat het voor een groot deel »volle» visch, echter geen »rijpe» visch is en dat hij er dus eenvoudig voor- loopers in ziet van de veel grootere scholen, die in het volgende voor- jaar de Zuiderzee zullen binnenkomen.

De voorzitter dankt de verschillende sprekers voor hunne mededeel- lingen en sluit de vergadering met een hartelijk »tot weerzien».

#### LIJST DER PERSONEN EN LICHAMEN, DIE DEN BOUW VAN HET VASTE STATION STEUNDEN DOOR EEN BIJDRAGE VOOR ÉÉNS.

De heer Prof. Raphael Blanchard, *Parijs*.

- » » E. J. Brill, *Leiden*.
- » » J. G. Everwijn, *Utrecht*.
- » » Dr. A. W. M. van Hasselt, 's *Gravenhage*.
- » » Mr. R. W. J. Ketjen, *Wortreede*.
- » » P. Kikkert, Hzn., *Vlaardingen*.

Wed. C. Kolff en Zn., *Middelharnis*.

De heer Dr. A. W. Kroon, Jr., *Leiden*.

» » Mr. A. van Naamen van Eemnes, *Zwolle*.

Maatschappij »Nieuwe Merwede N°. 2». *Kralingsche Veer*.

De heer Adr. Pot, *Elshout, a/d Kinderdijk*.

- » » J. G. van Renterghem, *Bergen op Zoom*.
- » » Mr. A. D. van Riemsdijk, *Utrecht*.
- » » P. L. Slis en Zoon, *Middelharnis*.
- » » Dr. C. Ph. Sluiter, *Batavia*.
- » » Dr. M. Treub, *Buitenzorg*.
- » » Prof. P. J. Veth, *Arnhem*.

De heer Prof. Max Weber, *Amsterdam*.  
 » » Mr. J. C. Wurfbain, *Velp*.  
 Eenige leden der Vereeniging tot Bevordering van de Nederlandsche  
 Visscherij.

LIJST DER PERSONEN EN LICHAMEN, DIE EEN JAAR-  
 LIJKSCHE BIJDRAGE GEVEN VOOR DE EXPLOITATIE  
 VAN HET STATION.

De Nederlandsche Regeering.  
 Het Koninklijk Zoölogisch Genootschap »Natura Artis Magistra”.  
 De heer Prof. H. J. van Ankum, *Groningen*.  
 » » Dr. J. Th. Cattie, *Arnhem*.  
 » » J. E. Criellaert, *Rotterdam*.  
 » » M. Dirkzwager, Gz., *Maassluis*.  
 » » Dr. R. Horst, *Leiden*.  
 » » Mr. F. der Kinderen, Fzn., 's *Gravenhage*.  
 » » W. A. Graaf van Lynden, *Middelburg*.  
 » » Dr. J. G. de Man, *Middelburg*.  
 » » Dr. W. Pleyte, *Leiden*.  
 » » Dr. A. Vrolik, *Arnhem*.  
 » » Prof. Max Weber, *Amsterdam*.

LIJST DER PERSONEN, DIE AANDEELEN NAMEN IN  
 DE LEENING GROOT f 10.000 VOOR DEN BOUW  
 VAN HET VASTE STATION <sup>1)</sup>.

|                     |                                                          |
|---------------------|----------------------------------------------------------|
| N <sup>o</sup> . 1. | De heer Prof. H. J. van Ankum, <i>Groningen</i> .        |
| » 2.                | » » Mr. W. Baartz, <i>Rotterdam</i> .                    |
| » 3.                | » » A. A. van Bemmelen, <i>Rotterdam</i> .               |
| » 4.                | » » Dr. J. F. van Bemmelen, <i>Amsterdam</i> .           |
| » 5.                | » » Prof. D. Bierens de Haan, <i>Leiden</i> .            |
| » 6.                | » » Prof. J. T. Buys, <i>Leiden</i> .                    |
| » 7.                | » » Dr. M. C. Dekhuijzen, <i>Leiden</i> .                |
| » 8.                | » » J. E. Criellaert, <i>Rotterdam</i> .                 |
| » 9.                | » » Jhr. A. Everts, 's <i>Hage</i> .                     |
| » 10 en 11.         | » » Jhr. Dr. Ed. Everts, 's <i>Hage</i> .                |
| » 12.               | » » W. Feltmann, <i>Rotterdam</i> .                      |
| » 13.               | » » Prof. D. E. Siegenbeek van Heukelom, <i>Leiden</i> . |
| » 14 en 15.         | » » Dr. R. Horst, <i>Leiden</i> .                        |
| » 16 en 17.         | » » B. F. Krantz, <i>Rotterdam</i> .                     |
| » 18.               | » » J. W. Lodeesen, <i>Amsterdam</i> .                   |
| » 19 en 20.         | » » Dr. J. C. C. Loman, <i>Amsterdam</i> .               |
| » 21.               | » » Dr. G. A. F. Molengraaff, <i>Amsterdam</i> .         |

1) Het origineel dezer lijst bevindt zich ten kantore der Leidsche Bankvereeniging, H. F. C. Gerlings te Leiden. Naardien de coupons en de uitgelote aandelen aan genoemd kantoor betaalbaar gesteld zullen worden, worden de aandeelhouders dringend uitgenoodigd er aan genoemd kantoor kennis van te geven, indien de aandelen in andere handen overgaan.

XIX

|                      |                                                        |
|----------------------|--------------------------------------------------------|
| N <sup>o</sup> . 22. | De heer Prof. E. Mulder, <i>Utrecht</i> .              |
| » 23.                | » » Mr. H. L. A. Obreen, <i>Leiden</i> .               |
| » 24.                | » » Mr. J. C. de Marez Oyens, 's <i>Hage</i> .         |
| » 25.                | » » Dr. J. T. Oudemans, <i>Amsterdam</i> .             |
| » 26 en 27.          | » » J. R. H. Neervoort van de Poll, <i>Amsterdam</i> . |
| » 28.                | » » M. M. Schepman, <i>Rhoon</i> .                     |
| » 29.                | » » J. F. Schill, 's <i>Hage</i> .                     |
| » 30.                | » » J. Schilthuis, WJzn., <i>Groningen</i> .           |
| » 31.                | » » Ph. W. van der Sleyden, <i>Maastricht</i> .        |
| » 32 en 33.          | » » Mr. L. Serrurier, <i>Leiden</i> .                  |
| » 34.                | » » Prof. W. F. R. Suringar, <i>Leiden</i> .           |
| » 35 en 36.          | » » Prof. H. Treub, <i>Leiden</i> .                    |
| » 37.                | » » J. Verfaille, <i>Helder</i> .                      |
| » 38.                | » » Prof. J. W. van Wijhe, <i>Groningen</i> .          |
| » 39.                | » » Dr. P. P. C. Hoek, <i>Leiden</i> .                 |
| » 40.                | » » Prof. A. A. W. Hubrecht, <i>Utrecht</i> .          |

GEHOUDEN TER FEESTELIJKE OPENING VAN HET NIEUW  
GEBOUWDE ZOÖLOGISCHE STATION.

De heer Prof. Max Weber, *Amsterdam*.  
 » » Mr. J. C. Wurfbain, *Velp*.  
 Eenige leden der Vereeniging tot Bevordering van de Nederlandsche  
 Visscherij.

**LIJST**  
 VAN SEDERT DECEMBER 1888 AAN DE BIBLIOTHEEK TOEGEVOEGDE  
 WERKEN.

(afgesloten 12 December 1889).

**B. I.**

**Blanchard, R.**, Pseudo-parasites, 8 pag. D. A.  
 Overdruk uit: Dictionn. encyclopéd. d. Sci. Médic. (2). XXVII. 1889.

**Sluiter, C. Ph.**, Die Evertebraten aus der Sammlung des  
 Königlichen Naturwissenschaftlichen Vereins in Niederlän-  
 disch Indien in Batavia. 29 S. D. A.

Overdruk uit: Natuurk. Tyds. v. Ned. Ind. XLVIII. 1889.

- |             |     |                                                      |
|-------------|-----|------------------------------------------------------|
| » 4.        | » » | Dr. J. F. van der ...                                |
| » 5.        | » » | Prof. D. Bierens de Haan, <i>Leiden</i> .            |
| » 6.        | » » | Prof. J. T. Buys, <i>Leiden</i> .                    |
| » 7.        | » » | Dr. M. C. Dekhuijzen, <i>Leiden</i> .                |
| » 8.        | » » | J. E. Criellaert, <i>Rotterdam</i> .                 |
| » 9.        | » » | Jhr. A. Everts, 's <i>Hage</i> .                     |
| » 10 en 11. | » » | Jhr. Dr. Ed. Everts, 's <i>Hage</i> .                |
| » 12.       | » » | W. Feltmann, <i>Rotterdam</i> .                      |
| » 13.       | » » | Prof. D. E. Siegenbeek van Heukelom, <i>Leiden</i> . |
| » 14 en 15. | » » | Dr. R. Horst, <i>Leiden</i> .                        |
| » 16 en 17. | » » | B. F. Krantz, <i>Rotterdam</i> .                     |
| » 18.       | » » | J. W. Lodeesen, <i>Amsterdam</i> .                   |
| » 19 en 20. | » » | Dr. J. C. C. Loman, <i>Amsterdam</i> .               |
| » 21.       | » » | Dr. G. A. F. Molengraaff, <i>Amsterdam</i> .         |

1) Het origineel dezer lijst bevindt zich ten kantore der Leidsche Bankvereniging, H. F. C. Gerlings te Leiden. Naardien de coupons en de uitgelote aandelen aan genoemd kantoor betaalbaar gesteld zullen worden, worden de aandeelhouders dringend uitgenoodigd er aan genoemd kantoor kennis van te geven, indien de aandelen in andere handen overgaan.